

Kitaabka Daanyeel - Lixdan iyo Saddexaad

Ka Baxsan Jaantusyadii Miller: Islaamka, Xukunka Baadhista, iyo Imtixaanka Ugu Dambeeya

Jeff Pippenger
2024-01-27

Waxaa naloo sheegay in, “Ilaah hagay maskaxda William Miller oo siiyey iftiin weyn oo ku saabsan kitaabka Muujintii.” Miller waxaa ka hor istaagay taariikhda lagu soo dhex kiciyey inuu fahmo “iftiinka weyn” ee ku yaal cutubyada laba iyo tobnaad, saddex iyo tobnaad, lix iyo tobnaad, toddoba iyo tobnaad, iyo siddeed iyo tobnaad ee Muujintii, maxaa yeelay cutubyadaasu waxay aqoonsanayeen hawsha boqortooyooyinka nebiyadeed oo uusan ka arki karin meelihii taariikheed ee uu taagnaa.

Iftiinkii la siiyey Miller ee ku saabsan kitaabka Muujintii waxay ahayd Kaniisadaha, Shaabadaha, iyo Buunanka; waana saddexda Buun ee u dambeeya, kuwaas oo loo aqoonsaday “saddex Hoog,” kuwaas oo lagu metelay labada loox ee Xabaquuq. “Iftiinka weyn” ee lagu siiyey Miller kitaabka Muujintii wuxuu khuseeyaa doorka Islaamka ee wax sii sheegidda Kitaabka Quduuska ah. Hase yeeshee xataa “iftiinkaas weyn” waxa xaddiday duruufihii taariikheed ee uu ku noolaa.

“Kaniisadaha toddobada ah ee Aasiya waa taariikhda kaniisadda Masiixa ee toddobadeeda qaab, iyadoo loo marayo dhammaan qalloocyadeeda iyo leex-leexadkeeda, dhammaan barwaaqadeeda iyo dhibaataadeeda, tan iyo wakhtigii rasuullada ilaa dhammaadka dunida. Toddobada shaabadooona waa taariikhda macaamillada quwadaha iyo boqorrada dunidu kula dhaqmeen kaniisadda, iyo ilaalinta Ilaah ee dadkiisa muddadaas oo dhan. Toddobada buunna waa taariikhda toddoba xukun oo gaar ah oo culus oo lagu soo dejiyey dhulka, ama boqortooyadii Roomaanka. Toddobada fiyaanina waa toddobada belaayo ee ugu dambaysa oo lagu soo dejiyey Rooma Baabati ah. Kuwaasna waxaa ku dhex jira dhacdooyin kale oo badan, oo loo tidcay sida durdurrada hoos yimaadda, kuwaas oo buuxinaya webiga weyn ee waxsii sheegidda, ilaa ugu dambayntii wax walba nagu geeyaan badweynta daa’innimada.”

“Tani, aniga ahaan, waa qorshaha waxsii-sheegidda Yooxanaa ee ku jirta kitaabka Muujintii. Ninkii doonaya inuu kitaabkan fahmo se, waa inuu aqoon qoto dheer u leeyahay qaybaha kale ee ereyga Ilaah. Sawirrada iyo istiicmaalka sarbeebaha ee waxsii-sheegiddan lagu adeegsaday, dhammaantood laguma sharraxin isla kitaabkan, laakiin waa in laga dhex helaa nebiyadii kale, laguna sharxaa tuducyo kale oo Qorniinka ka mid ah. Sidaas daraaddeed way caddahay in Ilaah u qasdiyey barashada dhammaantiis, xataa si loo helo aqoon cad oo ku saabsan qayb kasta.” William Miller, *Miller’s Lectures*, volume 2, lecture 12, 178.

Ogow in Miller uu u fahmay toddobada belaayo ee ugu dambaysa inay yihiin toddobada xukun ee ku soo degaya Rooma baabtiisiga. Ma uu garan karin in Rooma baabtiisiga la siiyey nabar dhimasho leh oo ay ahayd in la bogsiiyo. Wuxuu toddobada buun u aqoonsaday “taariikh ka hadlaysa toddoba xukun oo gaar ah oo culus oo lagu soo diray dhulka, ama boqortooyada Rooma,” hase yeeshee ma uu awoodin inuu garto kala duwanaanta u dhexaysa boqortooyooyinka Rooma

jaahiliga ah iyo Rooma baabtiisiga. Sidaa darteed, awooddiisii uu ku arki karayey kala duwanaanta u dhexaysa afarta buun ee hore iyo saddexda buun ee dambe way koobnayd.

Miller ma awoodin inuu garto in xukunnadii lagu soo dejiyey Rooma ay ahaayeen jawaabta Ilaah ee ku wajahan dhaqan-gelintii Axadda, waayo Milleriyiintu weli taariikhdooda waxay ku cibaadaysanayeen Axadda. Miller wuu ku saxsanaa garashada in buunannadu ahaayeen xukuno ku dhacay Rooma, hase yeeshee sababta gaarka ah ee xukunnadaas loo keenay, iyo kala-duwanaanshaha u dhexeeya afarta Buun ee ugu horraysa iyo saddexda Buun ee ugu dambaysa, waxay ahayd mid xaddidan, ama aanba jirin. Iyada oo aragtidaasi xaddidan tahay, “dahabkii” saddexda hoog ee Islaamka weli waxa lagu daray jaantusyadii lagu hagayey gacanta Ilaah, mana aha in wax laga beddelo.

Garasho iftiimay wuxuu u saamaxaa ardayga wax sii sheegidda ee “xigmad leh” inuu garto in Ilaah aanu keliya waxyoona ragga quduuska ah ee qoray Kitaabka Quduuska ah, laakiin uu sidoo kale hagay hawshii raggii turjumay Kitaabka King James, oo uu si gaar ah u leeyahay inuu adeegsaday isla nooca kormeerka rabbaaniga ah soo saarista labada shaxood ee quduuska ah.

“Dahabka qaaliga ah” ee Miller ee Buunanka shanaad, lixaad, iyo toddobaad (Islaamka), ayaa toban jeer ka sii ifaya maalmaha ugu dambeeya, waayo waxay aqoonsanaysaa mawduuca Qaylada Habeenbadhka ee ugu dambaysa. Mawduuca Qaylada Habeenbadhka ee taariikhda Millerite wuxuu ahaa taariikhda dhammaadka xilliyada nebiyadeed, waxaana macnahan Qaylada Habeenbadhka ee maalmaha ugu dambeeya (taas oo ah fariinta Islaamka ee Hoogga saddexaad), lagu sii tusaaleeyey taariikhda Oktoobar 22, 1844. Taariikhdaas ee taariikhda Millerite waxay sii tusaalaysaa sharciga Axadda ee dhowaan imanaya, waxaana labadaba Oktoobar 22, 1844, iyo sharciga Axadda lagu sii tusaaleeyey iskutallaabta, taas oo ahayd dhammaadka Gelitaankii Guusha lahaa ee Masiixa.

“Dahabka” Miller ee Buunka shanaad, lixaad iyo toddobaad (Islaamka), waxay maalmaha ugu dambeeya ka ifaysaa toban jeer ka sii dhalaal badan, waayo waxay aqoonsanaysaa Islaamka iyada oo waafaqsan mawduuca dhaqdhaqaaqa dibuhabaynta ee maalmaha ugu dambeeya, kaas oo ah Islaamka hoogga saddexaad. Sidaa darteed, maadaama uu yahay mawduuca dhaqdhaqaaqa dibuhabaynta ugu dambaysa ee boqolka iyo afartan iyo afarta kun, waxaa tusaale ahaan u sii muujiyey mawduuca mid kasta oo ka mid ah dhaqdhaqaaqyadii dibuhabaynta ee ka horreeyey, ha noqoto mawduuca “sarakicidda” ee dhaqdhaqaaqa dibuhabaynta Masiixa, mawduuca “wakhtiga nebiyadeed” ee taariikhda Milleriyiinta, mawduuca “sanduuqa Axdiga Ilaah” ee dhaqdhaqaaqa dibuhabaynta Daa’uud, ama mawduuca “axdiga” ee dhaqdhaqaaqa dibuhabaynta Muuse.

Hadday tahay dhacdadii iskutallaabta, taariikhdiisii Oktoobar 22, 1844, ama mawduucyada kala duwan ee dhaqdhaqaaqyadii dib-u-habaynta, taariikh kasta iyo mawduuc kastaba waxay metelayeen su’aal imtixaan ah oo nolol iyo geeri u dhexaysa jilalkii wakhtigaas. “Dahabka qaaliga ah” ee Miller ee saddexda Hoog ee Islaamka waa su’aal imtixaan ah oo nolol iyo geeri u dhexaysa, sida lagu matalay masaalka tobanka bikradood xagga “saliidda.” Dahabyadii qaaliga ahaa ee Miller bilowgii riyadiisa waxay u ifayeen sida qorraxda, laakiin dhammaadka riyadiisa waxay u ifayeen “toban jeer ka sii dhalaal badan”. Dahabyadii qaaliga ahaa ee Miller waxay taariikhda Milleriyiinta

ugu ekaayeen baarafuunka laambadda (saliidda laambadda), laakiin maanta dahabyadaasu waa shidaalka gantaallada!

Milleriyyintu way fahmeen, si sax ahna ugu dabaqeen, waxsii-sheegidda wakhtiga ee Islaamka ee Hoogga labaad, taas oo rumowday 11-ka Agoosto, 1840; hase yeeshee fahamkoodii Hoogga saddexaad, kaas oo ah Buunka Toddobaad, ma uu arki karin Hoogga saddexaad oo imanaya isagoo xukun ku ah boqortooyadii lixaad ee waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah, waayo ma ay arag boqortooyo shanaad, iskaba daa boqortooyada lixaad ee waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah. Hase ahaatee “iftiinkii weynaa” ee ku saabsanaa Muujintii oo la siiyey Miller waa inuu toban jeer ka sii dhalaalaa “Qaylada Habeenbadhkii” ee maalmaha ugu dambeeya.

Runihii lagu matalay labada loox ee Xabaquuq asal ahaan waa runno ku rumoobay taariikh hore. Jaantusyadu waxay ku dhisan yihiin waxsii sheegyada wakhtiga ee Miller lagu hoggaamiyey inuu soo ururiyo, oo dhammaan waxsii sheegyadaas wakhtigu waxay ku dhammaadeen 1844. Waxsii sheegyadaas wakhtigu maalmaha ugu dambeeya way sii iftiimi doonaan, waayo waxaa la arki doonaa inay maanta u sax yihiin sida ay ugu saxnaayeen taariikhdiisii Milleriyiinta, hase ahaatee ma xambaarsana wax saadaallo wakhti oo toos ah oo ku saabsan maalmaha ugu dambeeya. Si kastaba ha ahaatee, waxay bixiyaan noocyo nebiyadeed oo soo noqnoqda oo taariikhihii ay waagii hore matalayeen, laakiin iyada oo ay jiraan dhowr ka mid ah jawharadaha Miller, saadaallo mustaqbalka ah ayaa si toos ah loo matalaa.

Shaqada Masiixu ka wado quduuska samada, oo bilaabatay sannadkii 1844, way sii socotaa ilaa shaqadaasu dhammaato. Waxsii-sheegidda labada kun iyo saddexda boqol oo maalmood, iyo shaqada nadiifinta ee ay tilmaantay, weli “waxay ku jirtaa geeddi-socodka rumoobidda,” sida Sister White ay uga tidhaahdo wabiyada Ulai iyo Hiddekel, sidaas darteedna waxsii-sheegiddaasu waxay leedahay rumoobid ku saabsan dhammaadka dunida.

“Iftiinkii Daanyeel ka helay Ilaah waxaa si gaar ah loo siiyey maalmahan ugu dambeeya. Riyadii uu ku arkay hareeraha webiyada Ulaay iyo Hiddeqel, webiyada waaweyn ee Shincaar, hadda waxay ku jiraan geeddi-socodka rumoobidda, oo dhacdooyinkii hore loo sii sheegay oo dhanna mar dhow way dhici doonaan.” Testimonies to Ministers, 112.

Qaybo ka mid ah riyoooyinkii Daanyeel cutubyada toddobaad iyo siddeedaad, kuwaas oo ku yaal labada loox, weli waa mustaqbal, waayo labaduba waxay tilmaamayaan shaqada Masiix ee meesha quduuska ah. Hase ahaatee, taariikhaha boqortooyooyinka ku jira waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah ee labadaas cutub waxay ku dhammaadaan Rooma baadariga ah oo heshay dhaawaceedii dhimashada lahaa. “Dhagaxa” laga “soo gooyay buurta iyada oo aan gacmo lagu samayn”, iyo boqortooyada siddeedaad ee Daanyeel laba, weli waa mustaqbal. Laakiin inta badan wixii lagu matalay shaxaha ee la xiriiira Daanyeel cutubyada laba, toddoba iyo siddeed waa rumoobeen.

Shaqada Masiixu ka wado meesha quduuska ah, iyo Hoogga saddexaad ee Islaamka, asal ahaan waa labada mawduuc ee metela taariikhda waxsii sheegidda ee ka dambaysa wakhtigii Milleriyiinta. Labadaas mawduuc waxaa barbar socda taariikhda maalmaha ugu dambeeya, taas oo tusaale ahaan loo muujiyey marka labada jaantus la isugu geeyo hal xariiq. Marka sidaas la

sameeyo, niyad-jabkii ugu horreeyey ee 1843, sida loogu muujiyey jaantuskii kowaad, waxa sixitaankiisa laga helaa jaantuska labaad. Iyaga oo la isu geeyey, waxay soo saaraan oo aqoonsiiyaan “taariikhda qarsoon” ee Toddobada Hillaac, taas oo hadda shaabaddeeda laga furayo iyadoo la xiriirta furidda shaabadda Muujintii Ciise Masiix.

“Taariikhda qarsoon” waxay ku dhisan tahay “runta,” taas oo ah saddexda xaraf ee Cibraaniga ah ee marka la isu geeyo sameeya erayga “run.” Eraygaas waxaa sameeya xarafka koowaad, kan saddex iyo tobnaad, iyo kan ugu dambeeya ee alifbeetada Cibraaniga, waxayna Ciise u metelaan inuusan ahayn Runta oo keliya, laakiin sidoo kale Alfa iyo Oomeega. “Taariikhda qarsoon” waxay ku bilaabataa kuna dhammaataa niyad-jab, waxaana dhexda kaga jira fallaagow, waayo “saddex iyo toban” waa tiro matasha fallaagownimo.

Sannadkii 1843, oo lagu muujiyey shaxdii kowaad, wuxuu tilmaamayaa niyad-jabkii ugu horreeyey iyo imaatinka wakhtiga dib-u-dhaca. Wakhtiga dib-u-dhacu wuxuu horseedaa imaatinka farriinta Qaylada Saqda Dhexe, halkaas oo fallaagada bikradaha nacaska ah lagu muujiyo. Farriinta Qaylada Saqda Dhexe dabadeed waa la naadiyaa ilaa niyad-jabkii ugu dambeeyey. “Taariikhdaas qarsoon” ee Qaylada Saqda Dhexe ayaa lagu soo celiyaa maalmaha ugu dambeeya (xataa ilaa xarafkeeda).

“Inta badan waxaa la ii tilmaamaa masaalka tobanka bikradood, shan ka mid ahi waxay ahaayeen kuwo caqli leh, shanna kuwo nacas ah. Masaalkan waa la fuliyey oo welina waa la fulin doonaa ilaa erayadiisa ugu dambeeya, waayo wuxuu leeyahay adeegsi gaar ah oo ku saabsan wakhtigan, oo, sida farriinta malaa’igta saddexaad, waa la fuliyey oo wuxuuna sii ahaan doonaa runta wakhtigan ilaa dhammaadka wakhtiga.” Review and Herald, August 19, 1890.

Marka si sax ah loo fahmo, hadalkii hore wuxuu tilmaamayaa in kooxda keliya ee dadka maalmaha ugu dambeeya ee ay u suurtoobayso inay noqdaan bikrado nacas ah ama bikrado caqli leh ay yihiin dad ku jira koox la kulantay niyad-jab. Niyad-jabkaas ayaa dhaliya wakhtiga dib-u-dhaca, oo masaalkii “la fuliyey oo la fulin doono ilaa xarafka ugu dambeeya” wuxuu ku salaysan yahay saamaynta gudaha ahaan kaga dhalata bikradaha inta lagu jiro wakhti dib-u-dhac ah oo ka bilaabma niyad-jab. Niyad-jabkaas oo ku laayay “labadii markhaati” jidka magaalada, oo ka dhigay lafo dhintay oo engegan oo yaal dooxada dhimashada, wuxuu dhacay July 18, 2020. Adventism-ka, guud ahaan, kuma lug lahayn niyad-jabkaas. Haddii wax jirto, waxay u dabaaldegeen saadaashii fashilantay iyadoo “labadii markhaati” ay jidka yaalleen iyagoo la laayay. Ilaa xarafka ugu dambeeya waxay ka dhigan tahay “ilaa xarafka ugu dambeeya”.

Taariikhda Millerite-ka gudaheeda, dadkii hore ee axdiga (Protestantism-ka) waxay u dabaaldegeen saadaashii fashilantay ee 1843 (niyad-jabkii koowaad), waxaana markaas Protestants-ku dhaafeen xuduudihii wakhtigoodii imtixaanka ee nimco-xidhashada. Wakhtiga imtixaanku wuxuu bilaabmay 11-ka Agoosto, 1840, markii malaa’igtii xoogga lahayd ee Muujintii tobnaad ay soo degtay xilligii rumoobidda waxsii sheegista wakhtiga ee Hoogga labaad (Islaamka). Protestants-ku waxay diideen wakhtiga nebiyadeed niyad-jabkii koowaad, waayo saadaasha khaldan ayaa siisay marmarsiiyo ayan mar dambe runta u sii doondooin. Mawduuca dhammaan

calaamadaha jidka ee taariikhda Millerite-ku wuxuu ahaa “waxsii sheegista wakhtiga”.

Sebtembar 11, 2001, malaa’igtii Muujintii siddeed iyo tobnaad waxay soo degtay markii waxsii sheegiddii hoogga saddexaad (Islaamka) ay rumoowday. Mawduuca dhammaan jid-calaamadaha maalmaha ugu dambeeya waa Islaam. Niyad-jabkii ugu horreeyey wuxuu calaamadeeyey dhammaadka nadiifin loo sameeyey dadkii axdiga hore, sidaas awgeedna dadkii axdiga hore waxaa markaas la siiyey marmarsiinyo ayan mar dambe runta u doondooinin. Markaas ayaa wakhtigii imtixaanku u billowday “bikradaha” maalmaha ugu dambeeya, waayo, imtixaankii dadkii axdiga hore ee ku bilaabmay soo degiddii malaa’igta wuxuu ku dhammaaday niyad-jabkii ugu horreeyey. Sidaas darteed, imtixaankii kuwa lagu metelo bikradaha ayaa billowday, habkaas imtixaankuna ugu dambayntii wuxuu muujin doonaa in bikraduhu ay yihiin kuwo nacas ah ama kuwo xigmad leh.

Inta u dhexaysa niyad-jabkii kowaad iyo kii ugu dambeeyey waxaa yaal farriinta Qaylada Habeen-badhka. Mawduuca farriinta Qaylada Habeen-badhka ee Milleriyiinta wuxuu ahaa “wakhti”, mawduuca farriinta Qaylada Habeen-badhka ee maalmaha ugu dambeeyana waa “Islaamka”. Riyadii Miller wuxuu ku toosaa qaylo, oo wakhtigaas dahabkiisii qaayaha lahaa waxay u ifayaan toban jeer ka sii dhalaal badan sidii ay markii hore u ifayeen. Dahabka ku yaal jaantusyada ee si toos ah u tilmaamaya wax sii sheegid ku saabsan maalmaha ugu dambeeya waa Islaamka iyo xukunka baadhista. Sidaas daraaddeed, imtixaannada “farriinta” Qaylada Habeen-badhka iyo “waaya-aragnimada” uu metelo xukunka baadhistu, ma aha kuwii dadka axdiga hore, balse waa kuwa isu qirta inay yihiin bikradihii ugu dambeeyey.

Sawirka la soo saaro marka labada jaantus la isu geeyo, kaas oo tilmaamaya taariikhda laga bilaabo niyad-jabkii ugu horreeyey ilaa kii ugu dambeeyey, waxa uu muujinayaa in wakhtiga ay dhacayso “taariikhda qarsoon” ee Toddobada Onkod, shaqada ugu dambaysa ee xukunka baaritaanka la dhammaystirayo. Shaqadaas ugu dambaysaa waa shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun, waxayna dhacdaa inta lagu jiro “waqtiyada dhibta badan” ee Daanyeel sagaal, inta lagu jiro kicinta cadhada quruumaha ee Muujintii kow iyo tobnaad, xajinta “afarta dabaylood” ee Muujintii cutubka toddobaad, “joojinta dabaysha qallafsan maalinta dabaysha bari,” ee Ishacyaah cutubka toddoba iyo labaatanaad, iyo celinta “faraska cadhaysan ee doonaya inuu jabsado xannibaadda oo dunida ku soo dejiyo dhimasho iyo hallig.” Dhammaan markhaatiyadan nebiyadeed waxay matalaan Islaamka Balaayada saddexaad, sida loogu muujiyey jaantusyadii quduuska ahaa.

Saddexda qodob ee aasaasiga ah ee labada jaantus ee quduuska ah ee Xabaquuq, kuwaas oo si gaar ah uga hadlayay dhacdooyin mustaqbal u ahaa wakhtigii jaantusyadu la daabacay, waa shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afar kun, Islaamka, iyo dhammaystirka masalka tobanka bikradood. Jaantusyadu waxay tilmaamayaan hab tijaabin iyo shaabadayn ah oo khuseeya labadaba “waayo-aragnimo” iyo “fariin.” Waayo-aragnimada looga baahan yahay bikrad doqon ah waa “Masiixu idinku jiro, rajada ammaanta,” taas oo matalaysa kaamilnimada ay metelayaan boqol iyo afartan iyo afar kun.

Xataa qarsoon oo tan iyo qarniyo iyo facyaalba qarsooneyd, laakiin haatan quduusiintiisa loo muujiyey; kuwaasoo Ilaah doonay inuu ogeysiyo waxa ay yihiin hodantinimada ammaanta

xataa qarsoodigan ee quruumaha dhexdooda, taas oo ah Masiixa idinku jira, rajada ammaanta; kan aynu ku wacdinno, innagoo nin kasta waaninayna, oo nin kasta ku barayna xigmad oo dhan, si aynu nin kasta ugu soo bandhigno isagoo kaamil ku ah Masiix Ciise. Kolosay 1:26–28.

Boqol iyo afartan iyo afarta kun waxaa loo metelay koox dad ah oo ka soo baxay “maxbuusnimo.” Maxbuusnimada si toos ah loogu metelay kitaabka Muujintii waa maxbuusnimada ah in meyd ahaan lagu jiifo jidka saddex maalmood iyo badh, sida loogu metelay Muujintii cutubka kow iyo tobnaad. Maxbuusnimada dhimasho astaan ah waxay metelaysaa “toddobada jeer” ee Laawiyiintii lix iyo labaatanaad, maxbuusnimadaasina waxay u baahan tahay muujinta toobadkeenka, sida uu sawirkiisa u bixiyey baryadii Daanyeel ee cutubka sagaalaad.

Marka lafihii qalalay ee dhintay dib loogu soo nooleeyo nolosha, isla markiiba waxaa kor loogu qaadaa sidii “calaamad”. Geeridooda dhexdeeda waxay ahaayeen kuwo aan Masiix ku dhex jirin, oo ah rajada ammaanta. Qayb ka mid ah toobadkeenka laga doonayay waxay ahayd qirashadooda inay si ka gees ah ugu socdeen Ilaah, iyo in Ilaahna si ka gees ah ugu socday iyaga. Markay la kulmaan shuruudaha si nebinnimo ah loo aqoonsaday, Masiixu markaas “si kedis ah ayuu macbudkiisa ugu yimaadaa”, waxaana la gaadhaa “waayo-aragnimada” loo baahan yahay si qofku xubin uga noqdo calaamadda markaas kor loo qaado.

“Waayo-aragnimada” la muujiyo marka labada shax la isu geeyo, waxaa lagu dhammaystiraa shaqada ugu dambaysa ee Masiix ku sameeyo meesha quduuska ah ee samada.

“Waayo-aragnimadaas” waxaa metela aragtida “march”, taas oo ah aragtida “muuqashada”.

“Farriinta” loo baahan yahayna waa aragtida “chazon”, ee taariikhda wax sii sheegidda.

“Farriintaas” waxaa lagu aqoonsadaa inay tahay farriinta xukunka Ilaah ee dhowaan ku soo degaya dunida caasiyiinta ah, kaas oo lagu keeno Islaamka Hoogga saddexaad.

Sanadkii 1856, Rabbigu wuxuu doonayay inuu dhammaystiro dib-u-dhiska Yerusaaalemta ruuxiga ah ee ku jirta Adventism-ka. Imaatinkii saddexda malaa’igood ee laga soo bilaabo 1798 ilaa 1844, macbudkii Millerite-ka waxaa lagu dhisay aasaasyadii, kuwaas oo lagu matalay “dhagaxyo qaali ah” riyadii Miller, sida ay u matalaan runaha nebiyadeed ee ku yiilay labada shax ee hormuudka ahaa (1843 iyo 1850) ee dhammaystiray Xabaquuq cutubka labaad. Markaasuu dadkiisii ku hoggaamiyey inay dhisaan derbiga sharcigiisa Sabtida maalinta toddobaad, oo wuxuu ku soo celiyey “waddooyinkii hore” ee Israa’iil hore si loo dhammaystiro hawsha “jidka lagu socdo”. LAAKIIN, waddadii hore waxay ka koobnayd caqiido, wax sii sheegid, oo loogu talagalay inay tijaabiso oo kala soocdo iyaga. Sanadkii 1863, Adventism-ku wuxuu ku guuldarraystay imtixaankii “toddobadii goor”, wuxuuna bilaabay inuu ku dhex wareego cidlada La’odikiya.

22-ka Oktoobar, 1844, waxay astaan u tahay sharciga Axadda ee dhowaan imanaya; oo marka sharciga Axaddu yimaado, waxaa la dhammaystiri doonaa hawshii ay matalayeen sagaal iyo afartan sannadood ee dhammaystirka jidka iyo derbiga xilliyo dhib badan, sida uu Daanyeel tilmaamay.

Sidaas daraaddeed ogaada oo garwaaqsada, in tan iyo bixitaankii amarka in Yerusaaalem dib loo soo celiyo oo la dhiso, ilaa Masiixa Amiirka ah, ay ahaan doonaan toddoba toddobaad iyo laba iyo lixdan toddobaad; jidkiina mar kale waa la dhisi doonaa, iyo derbigaba, xataa

wakhtiyo dhib badan gudahood. Daanyeel 9:25.

Nebiyaashu dhammaantood way isku waafaqaan, oo “waayaha dhibka badan” ee Daanyeelna sidoo kale waxaa lagu aqoonsaday tuduca ku jira Early Writings ee aynu ka fiirsaneyey.

“Waqtigaas, intii shaqada badbaadintu soo xirmaysay, dhib baa dunida ku iman doona, quruumuhuna way cadhoon doonaan, hase yeeshee waa la xakamayn doonaa si aanay u hor istaagin hawsha malaa’igta saddexaad. Waqtigaas ‘roobka dambe,’ ama qabowjiinta ka timaadda hortiiisa Rabbiga, ayaa iman doona, si ay awood u siiso codka weyn ee malaa’igta saddexaad, oo ay quduusiinta ugu diyaariso inay istaagaan wakhtiga toddobada belaayo ee ugu dambaysa la shubi doono.” Early Writings, 85.

Waxaan sii wadi doonaa daraasaddan maqaalka xiga.

“Ilaa iyo inta kuwa runta qirta ay Shaydaan u adeegayaan, hooskiisa jahannamada ahi wuxuu ka goyn doonaa aragtidooda Ilaah iyo jannada. Waxay ahaan doonaan sidii kuwii lumiyey jacaylkoodii hore. Ma ay arki karaan xaqiiqooyinka weligeed ah. Waxa Ilaah inoo diyaariyey waxaa lagu muujiyey Sekaryaah, cutubyada 3 iyo 4, iyo 4:12–14: ‘Markaasaan mar kale u jawaabay oo ku idhi, Waa maxay labadan laamood oo saytuun ah oo dhex mara labada dhuun oo dahab ah, kuwaas oo saliidda dahabka ah iska soo shuba? Oo isna wuu ii jawaabay oo igu yidhi, Miyaadan garanayn waxa kuwanu yihiin? Aniguna waxaan idhi, Maya, Sayidkaygiyow. Markaasuu yidhi, Kuwanu waa labada la subkay oo Rabbiga dhulka oo dhan ag taagan.’”

“Rabbigu waa hodan xagga khayraadka. Isagu waxba kama maqna xagga awoodaha iyo qalabka. Waa sababta rumaysadkeenna yari, duninimadeenna, hadalladeenna jaban, iyo gaalnimadeenna, oo ka muuqata wada hadalkeenna, in hoos madow nagu soo ururo. Masiixa laguma muujiyo hadal iyo dabecad ahaan sidii Kan gebi ahaanba la jeclaan karo oo dhan, oo ah Kan ugu sarreeya toban kun dhexdood. Markuu naftu ku qanacdo inay isu kor qaaddo wax aan waxba tarayn, Ruuxa Rabbigu wax yar buu u qaban karaa. Aragtideenna gaaban waxay aragtaa hooska, laakiinse ma arki karto ammaanta ka dambaysa. Malaa’igahu waxay hayaan afarta dabaylood, kuwaas oo lagu matalay faras cadho leh oo doonaya inuu goosto oo ka cararo xajinta, dabadeedna ku ordo oogada dunida oo dhan, isagoo jidkiisa ku sida halaag iyo dhimasho.”

“Miyaynu ku sii seexannaa isla qarka dunida weligeed ah? Miyaynu ahaan doonaa kuwo caajis ah, qabow, oo dhintay? Oh, bal in kaniisadahayaga lagu helo Ruuxa iyo neefta Ilaah oo lagu afuufay dadkiisa, si ay cagahooda ugu istaagaan oo u noolaadaan. Waxaannu u baahan nahay inaan aragno in jidku cidhiidhi yahay, albaabkuna ciriiri yahay. Laakiin markaan ka dhex gudubno albaabka ciriiriga ah, ballaadhkiisu waa aan xad lahayn.” Manuscript Releases, volume 20, 217.